

KVALITETSDEKLARATION

Inkomster och skatter

Ämnesområde

Hushållens ekonomi

Statistikområde

Inkomster och inkomstfördelning

Produktkod

HE0110

Referenstid

2000 – 2017

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	6
2 Tillförlitlighet	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	7
2.2.2 Ramtäckning	7
2.2.3 Mätning	8
2.2.4 Bortfall	9
2.2.5 Bearbetning	9
2.2.6 Modellantaganden	10
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	11
3 Aktualitet och punktlighet	12
3.1 Framställningstid	12
3.2 Frekvens	12
3.3 Punktlighet	12
4 Tillgänglighet och tydlighet	12
4.1 Tillgång till statistiken	12
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	12
4.3 Presentation	12
4.4 Dokumentation	13
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	13
5.1 Jämförbarhet över tid	13
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	13
5.3 Sam användbarhet i övrigt	13
5.4 Numerisk överensstämmelse	14
Allmänna uppgifter	14
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	14
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	14
C Bevarande och gallring	14
D Uppgiftsskyldighet	14
E EU-reglering och internationell rapportering	14
F Historik	14
G Kontaktuppgifter	15
Bilaga 1: Redovisningsgrupper	16

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med statistiken är att vara ett komplement till den traditionella inkomstfördelningsstatistiken, i vilken tvärsnitt av årsvisa inkomster redovisas. Statistiken har en longitudinell ansats och möjliggör analyser av den ekonomiska utvecklingen över tid för specifika grupper. Vidare är det möjligt att belysa i vilken utsträckning individers rörlighet i inkomstfördelningen inverkar på inkomstskillnaderna över tid, det vill säga hur inkomstspredningen förändras när referensperioden skiftar från årsinkomster till inkomsterna under en längre tidsperiod.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Användare av inkomstfördelningsstatistik har ett behov av att analysera individers ekonomiska situation under en längre tidsperiod än vad som är möjligt i den traditionella inkomstfördelningsstatistiken, vilken bygger på tvärsnittsdata över årsinkomster. Människors inkomster förändras över tid beroende på olika omständigheter, bland annat var i livscykeln man befinner sig, exempelvis studier eller föräldraledighet, eller på grund av tillfälliga händelser såsom arbetslöshet, sjukdom eller husförsäljning. Dessa variationer i inkomster kan få stor inverkan på tvärsnittsstatistiken, där personer som till exempel sålt ett hus tillfälligt klättrar i inkomstfördelningen medan personer som är föräldralediga hamnar längre ner i fördelningen. Statistik över inkomströrlighet kan därför ses som ett viktigt komplement till tvärsnittsstatistiken eftersom den ger möjlighet att bland annat analysera vilka grupper som över tid har låga inkomster och riskerar att fastna i fattigdom och vilka grupper som i större utsträckning har möjlighet att ta sig uppåt i inkomstfördelningen och endast tillfälligt har låga inkomster.

Användare av statistiken är i första hand myndigheter, forskare och intresseorganisationer, vilka till viss del representeras av SCB:s användarråd för välfärdsstatistik. I rådet ingår representanter från Finansdepartementet, Socialdepartementet, Konsumentverket, Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för delaktighet, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Institutet för social forskning (SOFI) vid Stockholms universitet samt Handelshögskolan i Stockholm.

1.2 Statistikens innehåll

Statistikens målstorheter är främst:

- Antal och andel personer som byter inkomstgrupp under en given tidsperiod,
- antal och andel personer som varaktigt befinner sig i samma inkomstgrupp under en given tidsperiod, samt
- inkomströrlighetens effekt på inkomstskillnaderna.

Referenstid för målstorheterna är vald delperiod under perioden 2000–2017.

1.2.1 Objekt och population

Statistiken är dels individbaserad, dels hushållsbaserad; i båda fallen är det dock individer som utgör objekten. Intressepopulationen för den individbaserade statistiken är personer som stadigvarande uppehåller sig i Sverige och för den hushållsbaserade statistiken privata hushåll som dessa personer tillhör. Intressepopulationerna kan i vissa fall inkludera personer som befinner sig i landet utan uppehållsrätt, uppehållstillstånd eller motsvarande.

Målpopulationen är dels personer som ska vara folkbokförda under aktuell referensperiod enligt de författningar som reglerar folkbokföringen, dels privata hushåll bestående av personer som ska vara folkbokförda under aktuell referensperiod enligt de författningar som reglerar folkbokföringen. Personer som befinner sig i landet utan uppehållsrätt, uppehållstillstånd eller motsvarande ingår inte i målpopulationen.

Målobjekt i statistiken är individer som ska vara folkbokförda i Sverige. Observationsobjekten utgörs av poster i Registret över totalbefolkningen (RTB) och Inkomst- och taxeringsregistret (IoT), där varje post motsvarar en individ.

1.2.2 Variabler

Centrala intressevariabler i statistiken är individers ekonomiska standard samt nettoinkomst. Målvariabeln för ekonomisk standard är ekvivalerad disponibel inkomst (vilket även benämns disponibel inkomst per konsumtionsenhet), se vidare under avsnitt 2.2.5 *Bearbetning*.

Målvariablerna disponibel inkomst och nettoinkomst härleds med hjälp av observationsvariabler för diverse inkomstslag, transfereringar och skatter som återfinns i Inkomst- och taxeringsregistret (IoT).

Disponibel inkomst är summan av samtliga hushållsmedlemmars alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar (exempelvis återbetalt studielån). Skillnaden mellan nettoinkomst och disponibel inkomst är att nettoinkomst visar den enskilda personens inkomst, medan den disponibla inkomsten avser hushållets inkomst, det vill säga summan av nettoinkomsten för alla personer som ingår i hushållet.

Statistiken redovisas både inklusive och exklusive kapitalvinst/kapitalförlust, det vill säga den vinst/förlust som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter.

Inkomstbegreppet som används i statistiken är disponibel inkomst enligt 2004 års definition (CDISP04).

1.2.3 Statistiska mått

- Antal (personer)
- Andel (personer)
- Medelvärde
- Median
- Immobility Mean
- Varaktigt låg ekonomisk standard (persistent at risk of poverty)

- Shorrocks mobilitetsindex

Immobility Mean (IM) definieras som genomsnittliga andelen personer (%) som återfinns i samma inkomstgrupp vid periodens startår respektive slutår. Måttet beräknas för respektive redovisningsgrupp och antar värdet 100 om ingen relativ rörlighet förekommer i aktuell redovisningsgrupp (dvs. alla personer befinner sig i samma inkomstgrupp vid periodens start och dess slut) och värdet 0 under förutsättning att alla personer har bytt inkomstgrupp under aktuell period.

Varaktigt låg ekonomisk standard avser personer som har låg ekonomisk standard (d.v.s. en disponibel inkomst per k.e. som är mindre än 60 procent av medianvärdet för samtliga personer) under ett visst år samt under två av de tre föregående åren. Definitionen som används är densamma som Eurostat tillämpar för beräkning av persistent at risk of poverty.

Shorrocks mobilitetsindex (SMI) anger inkomströrligheten i en population genom att mäta utjämnningen av inkomstspridningen när referensperioden förlängs. Indexet antar ett värde mellan noll och ett (alternativ uttryckt i procent ett tal mellan 0 och 100), där noll innebär ingen rörlighet alls och ett innebär maximal rörlighet.

Om vi låter R vara det så kallade rigiditetsmålet definieras inkomsternas rörlighet (M) som $M = 1 - R$. R beräknas enligt

$$R = \frac{G_T}{\sum_{k=1}^T w_k G_k}, \text{ där } w_k = \frac{\bar{Y}_k}{\sum_{i=1}^T \bar{Y}_i}$$

där G_T avser Gini-koefficienten för den sammanlagda inkomsten under en längre tidsperiod, G_k de årsvisa Gini-koefficienterna under denna period samt w_k varje enskilt års vikt beräknat som kvoten mellan det enskilda årets genomsnittliga disponibla inkomst ($\bar{Y}_k$) och inkomsten för hela perioden ($\bar{Y}_i$).

1.2.4 Redovisningsgrupper

Vilka redovisningsgrupper statistiken redovisas efter beror på om statistiken är baserad på individens egna inkomster (nettoinkomst) eller avser hushållets inkomster (ekonomisk standard).

Statistiken avseende rörlighet i nettoinkomst redovisas efter kön, ålder, utbildningsnivå, födelseland, vistelsetid i Sverige samt inkomstgrupp.

Statistiken avseende rörlighet i ekonomisk standard redovisas efter hushållstyp, ålder, födelseland, vistelsetid i Sverige, sysselsättning samt inkomstgrupp.

Shorrocks mobilitetsindex redovisas efter födelseland, hushållstyp, ålder och region.

Födelseland är grupperat till världsdelar eller dylikt i redovisningen. Ålder redovisas för åldersgrupper. Region avser nivåerna riket, län respektive kommun, där samtliga regionala nivåer avser officiell statistik.

Se bilaga 1 för ytterligare information om de redovisningsgrupper som används i statistiken.

I redovisningen av statistiken används olika befolkningsavgränsningar:

- Personer som är folkbokförda vid referensperiodens startår respektive slutår (transitionsmatriser).
- Personer som är folkbokförda under hela mätperioden (varaktighet och långsiktiga inkomster).

1.2.5 Referenstider

Referensperioder för statistiken är år 2000–2017 (individbaserad) respektive 2011–2017 (hushållsbaserad).

Referensperiod för inkomstuppgifter i statistiken är genomgående kalenderår. Undantaget är statistiken avseende långsiktiga inkomster (Shorrock's mobiliteindex), där referensperioden för inkomsterna motsvarar vald redovisningsperiod.

Referenstid för redovisningsgrupperna är överlag 31 december startåret för respektive period. Följande undantag förekommer:

- Varaktigt låg ekonomisk standard, där referenstid avser periodens slutår.
- Långsiktiga inkomster, där hushållstyp och region avser den dominerande förekomsten under perioden. Vid lika antal förekomster gäller den först förekommande.
- Sysselsättning är baserad på inkomsternas sammansättning under ett kalenderår.
- Referenstid för utbildningsnivå är vårterminens slut.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken baseras på SCB:s inkomst- och taxeringsregister (IoT) som i sin tur bygger på kontrolluppgifter och taxeringsdata från Skatteverket samt andra myndigheters administrativa data avseende inkomster. Eftersom dessa uppgifter primärt har andra användningsområden är sannolikheten stor att fel upptäcks och justeras i grundkällorna. Statistiken har därmed allmänt sett god kvalitet och god täckning avseende olika inkomstslag. Dock saknas uppgifter om inkomster som inte inkluderas i ovan nämnda uppgiftskällor.

Eftersom statistiken baseras på uppgifter från en totalundersökning föreligger inga urvalsfel. Uppgifter om folkbokförda personer och vilka hushåll dessa tillhör hämtas från SCB:s befolkningsregister (RTB).

Ramen bygger på SCB:s befolkningsregister, vilket innebär att de täckningsbrister som finns i detta register också påverkar inkomststatistiken.

Statistiken är baserad på en totalundersökning, varför inga osäkerhetsintervall beräknas.

2.2 Osäkerhetskällor

De största osäkerhetskällorna bedöms vara att svarta inkomster saknas och att arbetsinkomster för personer boende i Sverige och som arbetspendlar till grannländer till stor del saknas. Att gränspendlarnas inkomster saknas påverkar särskilt statistiken för vissa gränskommuner och för personer födda i Norden med kort vistelsetid i Sverige, se vidare under avsnitt 2.2.3 *Mätning*.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken. Inkomststatistiken är en totalundersökning och omfattar alla folkbokförda personer.

2.2.2 Ramtäckning

Individbaserad statistik

Som ram används Registret över totalbefolkningen. Personer som borde vara folkbokförda men inte är det orsakar undertäckning, medan personer som är folkbokförda trots att de inte borde vara det orsakar övertäckning.

Täckningsbristerna uppstår främst till följd av brister i rapportering avseende födlsar, dödsfall, invandring och utvandring. På regional nivå orsakar brister i rapportering av flyttningar mellan olika regioner i Sverige täckningsproblem. Personer som ej längre är varaktigt boende i Sverige utgör dessutom övertäckning på riksnivå. Gällande övertäckningen på riksnivå så bedöms den vara mindre än 0,2 procent för personer födda i Sverige per den 31 december 2015. För personer födda i Norden antas övertäckningen vara cirka 1,5 procent och för personer från övriga världen beräknas övertäckningen vara närmare 3,0 procent av populationen.

Brister i rapporteringen av födlsar och invandring resulterar i undertäckning. Födlsar ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. För nyfödda uppskattas undertäckningen i observationsregistren vara cirka 0,2 procent av 0-åringarna.

Undertäckning uppstår också i de fall en person invandrar till Sverige och personen enligt gällande regelverk borde folkbokföra sig men avstår från att göra det. Uppskattningar som har gjorts tyder på en undertäckning på ca 10 000 personer eller 0,1 procent av befolkningen den 31 december 2015.

Konsekvenser för statistiken av under- och övertäckning är dels att personer som finns i landet, och som kan ha inkomster, inte inkluderas i statistiken eftersom de inte är folkbokförda (undertäckning), dels att personer som inte längre bor i Sverige, och som därmed inte har några inkomster i landet, i vissa fall ändå inkluderas i statistiken (övertäckning).

För att minska effekten av övertäckning i statistiken exkluderas personer som tillhör ett hushåll med noll (0) kronor i disponibel inkomst under året. I dessa fall bedöms sannolikheten vara stor att personen inte längre finns i landet.

Hushållsbaserad statistik

Täckningen av hushåll är delvis beroende av täckningen av individer i RTB, men också av kvaliteten i den information som används för att koppla samman individer till hushåll. För mer information, se avsnitt 2.2.6.

Rampopulationen avgränsas till:

- hushåll där minst en person i hushållet är 18 år eller äldre,
- helårshushåll, vilket innebär att samtliga vuxna i hushållet ska finnas i RTB per 1/1 respektive 31/12 undersökningsåret,
- hushåll vilka har en disponibel inkomst skild från noll,
- hushåll där det inte förekommer personer som är på församlingen/kommunen skriven eller saknar känd hemvist.

Avgränsningarna syftar delvis till ökad konsistens mellan referensperiod för inkomster (kalenderår) och hushåll (helårshushåll) samt delvis att minska effekten av övertäckningen i RTB (på församlingen/kommunen skrivna respektive disponibel inkomst skild från noll).

2.2.3 Mätning

Grunddata till statistiken hämtas från Skatteverket, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten, men även från andra myndigheter såsom Socialstyrelsen och Centrala studiestödsnämnden (CSN). Primärt är det respektive myndighet som samlar in och registrerar uppgifterna. Statistikens kvalitet bestäms huvudsakligen av kvaliteten på dessa myndigheters register och administrativa system. Uppgifterna bearbetas och sammanställs i Inkomst- och taxeringsregistret.

Det kan i vissa fall vara svårt att avgöra om ett saknat värde i administrativa register (exempelvis en viss inkomst) beror på att personen verkligen saknar denna inkomst eller om det i själva verket är bortfall för en specifik variabel, s.k. partiellt bortfall.

Den ekonomiska standard som redovisas är inte är en fullständig mätare av ekonomisk välfärd i vid mening. Utanför mätningarna ligger bland annat egen produktion i hemmen, nyttan av offentlig konsumtion samt eventuella inkomster eller transfereringar som inte finns med i olika administrativa register (exempelvis arv, ekonomiskt stöd från föräldrar till barn som inte längre bor hos föräldrarna, gåvor mellan hushåll, remitteringar och svarta inkomster).

För personer som är bosatta i Sverige men som arbetar i ett annat land saknas i stor utsträckning uppgift om arbetsinkomsten. Detta får relativt stor effekt på statistiken för vissa gränskommuner där arbetspendling till andra nordiska länder är vanligt förekommande. SCB har i en studie undersökt gränspendlings effekter på inkomststatistiken. Uppgifter om svenskers löneinkomster i Danmark och Norge har använts, och jämförelser har gjorts mellan den officiella inkomststatistiken och statistik som har justerats med gränspendlarnas inkomster i Danmark och Norge. Slutsatsen är att inkomstnivån för hela riket påverkas förhållandevis lite av att gränspendlarnas inkomster saknas. Tillägg av gränspendlarinkomster leder till att medianvärdet för disponibel inkomst för befolkningen 20 år och äldre ökar med 0,9 procent, eller cirka 2 000 kronor, år 2012. Däremot blir förändringarna betydligt större för vissa redovisningsgrupper, framförallt för enskilda kommuner nära gränserna till Danmark och Norge.

Gruppen personer som är födda i övriga nordiska länder och som varit mindre än 10 år i Sverige får kraftigt ökade inkomstnivåer när statistiken justeras med gränspendlarinkomster. Dessa personer har i många fall flyttat till Sverige men fortsätter att arbeta i sitt hemland, vilket innebär att arbetsinkomsten inte inkluderas i den officiella inkomststatistiken.

Sedan 2011 är folkbokföringen, för personer folkbokförda i en fastighet med mer än en lägenhet, kompletterad med personens lägenhetsnummer. Skatteverket har ansvarat för insamlingen av lägenhetsnumret. I denna insamling har i vissa fall felaktigheter uppstått. I de fall det angivna lägenhetsnumret inte finns på adressen kan inte en person kopplas ihop med

lägenheten och alltså inte bilda ett hushåll. I detta fall har familjeuppgift i RTB använts som en approximation för hushåll, för ytterligare information se avsnitt 2.2.6 *Modellantaganden*. Har ett annat lägenhetsnummer än det egna angetts kommer man i statistiken att tillhöra ett annat hushåll än det faktiska.

Uppgifterna om hushållstyp, hushållsstorlek och hushållsställning baseras på uppgifterna i RTB och de hushåll som kan skapas utifrån folkbokföringen på lägenhet. Kvaliteten på uppgifterna om hushållet beror i hög grad på hur väl folkbokföringen lyckas fånga hushållets sammansättning. Den kvalitetsundersökning som genomförts indikerar att antal hushåll med en och två personer underskattas med ca 10 procent, medan antal hushåll med fler än fem personer överskattas med 20-25 procent. Antal hushåll av typen "Sammanboende utan barn" underskattas också med ca 10 procent. Regional variation förekommer. Notera dock att kvalitetsundersökningen avser faktiskt boende, vilket kan skilja sig från folkbokfört boende. Mer information finns att läsa i rapporten *Evalvering av census 2011* (SCB, Werner P., 2014).

2.2.4 Bortfall

Statistiken över inkomster och skatter är totalräknad och därför förekommer det inte något objektsbortfall. För vissa objekt saknas dock uppgifter för en del variabler. I vissa fall är det dock svårt att avgöra om ett saknat värde (exempelvis inkomst) beror på ett partiellt bortfall eller om det är en korrekt uppgift, dvs. att värde ska saknas. En inkomst där det ofta förekommer partiellt bortfall är ekonomiskt bistånd. Uppgifterna samlas in från kommunerna av Socialstyrelsen. År 2017 förekommer helt bortfall för Burlöv, Falköping och Vellinge samt partiellt bortfall för Kungsör och Kristinehamn.

2.2.5 Bearbetning

Statistiken över inkomster och skatter baseras på data som har sin grund i administrativa register. Den ursprungliga databildningen sker hos Skatteverket och andra myndigheter. Varje myndighet gör kontroller, rättelser och andra bearbetningar som passar för deras administrativa syften. När en myndighet levererar data till SCB görs eventuellt ytterligare selektioner och bearbetningar anpassade till SCB:s önskemål.

Bearbetningsfel kan t.ex. vara beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att sådana fel ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. Brister när det gäller SCB:s bearbetning kan förekomma både i framställningen av Inkomst- och taxeringsregistret, som statistiken baseras på, och i själva statistikframtagningen.

När Inkomst- och taxeringsregistret är skapat görs olika kontroller i form av makrogranskning av totalsummor, medelvärden, min- och maxvärden samt antal personer med värde. Jämförelser görs också med föregående års värden för att kontrollera rimligheten utifrån inkomstårets förändringar i skattelagstiftningen och annat. När material tas fram för publicering sker kontroller av värden för olika redovisningsgrupper, däribland för kommuner. När kontrollerna uppdagar orimligheter på individnivå ändras detta i registren men omfattningen av detta är endast rättningar för någon enstaka person per årgång.

För att göra jämförelser av t.ex. disponibel inkomst mellan olika typer av hushåll används ett viktsystem där konsumtionen är relaterad till hushållets sammansättning. Den disponibla inkomsten divideras med den konsumtionsvikt som gäller för hushållet. Skalan fastställs av SCB och bygger bl.a. på budgetberäkningar utförda av Konsumentverket och underlag för bedömning av en baskonsumtion som kan beräknas för olika hushållstyper.

Konsumtionsenhetsskala

Ensamboende	1,00
Sammanboende par	1,51
Ytterligare vuxen	0,60
Första barnet 0-19 år	0,52
Andra och påföljande barn 0-19 år	0,42

Exempel: Ett sammanboende par med två barn har en disponibel inkomst på 490 000 kronor. Hushållet har en total konsumtionsvikt på $1,51 + 0,52 + 0,42 = 2,45$. Hushållets disponibla inkomst per konsumtionsenhet blir då $490\ 000 / 2,45 = 200\ 000$ kronor per konsumtionsenhet. Det innebär att hushållet har samma ekonomiska standard som en ensamboende person med en disponibel inkomst på 200 000 kronor.

Inga särskilda studier kring bearbetningsfel har genomförts men inget finns i nuläget som pekar på att det skulle förekomma bearbetningsfel som på något sätt snedvrider statistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Simulering av underhållsbidrag

Föräldrar har enligt Föräldrabalken (1949:381) skyldighet att ordna för sitt barns försörjning till dess att barnet fyller 18 år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgång pågår, som längst dock till och med juni det år barnet fyller 20. I de fall föräldrarna till ett barn är särlevande och barnet till största del bor hos en av föräldrarna uppkommer ett behov av transferering mellan föräldrarna. Transfereringen benämns *underhållsbidrag* om den går direkt mellan föräldrarna och *underhållsstöd* om den administreras av Försäkringskassan. Om den underhållsskyldige föräldern inte betalar något underhåll eller betalar ett lägre belopp än 1573 kr per månad kan underhållsstöd beviljas. Underhållsstödet betalas ut till den förälder som barnet bor och är folkbokförd hos. Uppgift om vilka som mottar samt betalar underhållsstöd, samt storleken på underhållsstödet, finns i IoT. Det finns dock inga administrativa data om underhållsbidrag varför det måste uppskattas på något vis.

Föremål för modellen är särlevande föräldrar till barn under 18 år, alternativt barn över 18 år som fortfarande går i skolan fram till juni det år barnet fyller 20, i de fall de inte erhåller underhållsstöd. I modellen har antagits att barn som har rätt till underhållsbidrag, och inte erhåller underhållsstöd, också får underhållsbidrag.

Modellen utgår från de riktlinjer Försäkringskassan tillhandahåller för beräkning av underhållsbidrag. Enligt dessa beräknas underhållsbidraget genom att barnets behov multipliceras med en kvot av den bidragsskyldige förälderns överskott och båda föräldrarnas överskott. För att hantera barn som

bor ungefär lika mycket hos sina föräldrar (växelvis boende), och således inte ska erhålla något underhållsbidrag, är modellen kompletterad med en konstant för andelen icke växelvis boende barn, vilken multipliceras med det framräknade underhållsbidraget. Slutligen tas hänsyn till antalet månader under aktuellt år som barnet har rätt till underhållsbidrag, genom att en kvot av antal underhållsbidragsberättigade månader per år läggs till modellen.

Underhållsbidraget ingår i beräkningarna av disponibel inkomst, transfereringar och familjestöd. Ungefär 380 000 hushåll berörs av simuleringarna och det sammanlagda underhållsbidraget som beräknas med hjälp av modellen uppgår till ca 3 mdkr.

Hushållstyp, hushållsstorlek och hushållsställning

Observationsvariabler såsom disponibel inkomst och hushållstyp i den hushållsbaserade statistiken härleds från individuppgifter, bl.a. avseende folkbokföring på lägenhet och, i vissa fall, fastighet, i RTB.

Tillförlitligheten i de härledda hushållsvariablerna beror således dels på hur väl uppgifterna i folkbokföringen överensstämmer med de uppgifter som skulle gälla om regelverket efterlevdes utan fel, dels på kvaliteten i Lägenhetsregistret.

Problem i den hushållsbaserade statistiken kan i huvudsak hänföras till:

- Personer som via folkbokföringen inte kan kopplas till lägenhet.
Om inga åtgärder vidtas kommer en person som saknar koppling till lägenhet att orsaka undertäckning av hushåll, givet att personen bor själv eller tillsammans med andra som inte kan kopplas till lägenhet. Om personen bor tillsammans med en eller flera personer som kan kopplas till lägenhet leder bristen till fel hushållsstorlek och, eventuellt, sammansättning.
- Personer som via folkbokföringen kopplas till en lägenhet där de inte bor.
En person som kopplas till en lägenhet där denne inte bor påverkar sammansättning och hushållsstorlek både i det hushåll som personen egentligen tillhör och i det hushåll som härleds utifrån ej korrekta folkbokföringsuppgifter. Om den felaktiga kopplingen avser en person som tillhör övertäckningen i RTB påverkas dock endast ett hushåll.

Cirka 3 procent av den folkbokförda befolkningen bor i lägenheter som inte ingår i Lägenhetsregistret, varför dessa personer inte kan folkbokföras på lägenhet. För dessa personer har hushållsrelaterade variabler skapats genom maskinella s.k. rättningar och, där detta inte varit möjligt, med hjälp av relationer mellan personer folkbokförda på samma fastighet. För hushåll som enbart härleds med hjälp relationer är det dock inte möjligt att skapa sambopar utan gemensamma barn och det skapas heller inte några hushåll med hushållstypen Övriga Hushåll.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken publiceras i slutet av april, ca 16 månader efter referensperiodens slut. SCB arbetar med registerproduktion och statistikframställning i ca två månader under våren efter att den årsbaserade inkomststatistiken är publicerad. Anledningen till den relativt långa tiden mellan referensperiodens slut och publiceringstidpunkt är att slutliga taxeringsdata för senaste inkomståret levereras till SCB ca 11 månader efter referensperiodens slut.

3.2 Frekvens

SCB får tillgång till de olika grunduppgifterna vid olika tidpunkter under året efter referensperioden. Statistiksammanställning och publicering sker en gång för varje referensperiod.

3.3 Punktlighet

Publicering sker i enlighet med gällande publiceringsplan. Aktuella publiceringsplaner finns på SCB:s webbplats.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken sprids i form av statistiknyhet och tabeller på SCB:s webbplats, www.scb.se/HE0110. Statistiken är också inlagd i *Statistikdatabasen* på webbplatsen, där tabelluttag kan göras på riksnivå och delvis även på läns- och kommunnivå.

Statistiken redovisas också i rapporter och artiklar där statistiska resultat presenteras och kommenteras med text, tabeller och diagram. Rapporter och artiklar publiceras på SCB:s webbplats (se länk ovan).

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB utför på uppdragsbasis specialbearbetningar av undersökningens samtliga årgångar. Efter särskild prövning kan forskare och utredare få tillgång till avidentifierade mikrodata för egna bearbetningar. Register över hela befolkningens inkomster och skatter finns i årgångsversioner från 1968 fram till idag. Register över hushållens inkomster finns i årgångsversioner från 2011.

Ett longitudinellt inkomstregister (LINK) finns från 1991 till 2017. Tillgång till inkomstvariabler kan skifta över tid. Disponibel inkomst enligt 2004 års definition finns för åren 2000–2017, medan disponibel inkomst enligt 1991 års definition finns från och med 1991.

4.3 Presentation

Statistiken redovisas huvudsakligen som färdiga tabeller och i SCB:s statistikdatabas där användare fritt kan göra egna uttag av statistik samt i form av kommenterande och analyserande texter.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Statistikens framställning (StaF)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Båda dessa dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/HE0110, under rubriken *Dokumentation*.

Utöver nämnda dokumentationer finns variabeldokumentationer där variabelernas innehåll beskrivs närmare. Dessa kan erhållas vid förfrågan.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten över tid för de publicerade mätperioderna är god. Inkomstbegreppet som används för både disponibel inkomst och nettoinkomst är inkomstbegreppet enligt 2004 års definition (CDISP04). Förändringar i skatte-, pensions- och socialförsäkringssystemen har dock stor påverkan på statistiken, varför användare av statistiken bör vara uppmärksam på sådana förändringar.

Indelningsändringar för län och kommun försvårar statistikens jämförbarhet över tid på regional nivå. Se SCB:s webbplats för information om när och vilka ändringar som har genomförts, www.scb.se/regionalt.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

För att underlätta jämförbarhet mellan grupper (framför allt olika hushållstyper) används i statistiken en s.k. ekvivalensskala för att ta fram ekvivalerad disponibel inkomst (alt. disponibel inkomst per k.e. eller ekonomisk standard). Den skala som används samt metodiken som tillämpas tas upp i avsnitt 2.2.5 *Bearbetning*. Mer information om jämförelser av hushåll finns att läsa i artikeln [Att jämföra inkomster för hushåll](#) på SCB:s webbplats.

Det kan dock vara av intresse att redovisa och jämföra hushållens disponibla inkomster utan att dessa är ekvivalerade. En omständighet att ta hänsyn till när detta görs på regional nivå är att demografin ser olika ut i olika kommuner, vilket försvårar dylika jämförelser. Om detta finns att läsa i artikeln [Låga inkomster i kommuner med många singelhushåll](#) på SCB:s webbplats.

Redovisningsgrupperna i statistiken följer överlag de av SCB fastställda indelningarna enligt det socialstatistiska systemet, vilket innebär att statistiken är jämförbar med annan statistik inom samma system.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Sam användbarheten med den totalräknade inkomststatistiken för individer och hushåll är god. De inkomstbegrepp som används är desamma som i den totalräknade inkomststatistiken. Även objekt och populationsavgränsningar är analoga med den totalräknade inkomststatistiken för individer och hushåll. Populationsavgränsningar för den longitudinella populationen tillkommer dock, vilka inte är aktuella för den årsvisa statistiken över inkomster och skatter.

Framställningen av varaktigt låg disponibel inkomst (persistent at risk of poverty) följer Eurostats definitioner, och är således jämförbar med motsvarande statistik baserad på undersökningen EU-SILC. Observera dock

att andra skillnader mellan undersökningarna påverkar jämförbarheten dem emellan, såsom exempelvis att EU-SILC är en urvalsundersökning, att olika hushållsdefinitioner tillämpas och att olika varianter av ekvivalensskalor används i statistiken.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Avrundningar vid andelsberäkningar samt fastprisberäkningar kan innebära att summan av deltotaler avviker från totalen i vissa fall.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

En kopia av all statistikredovisning i form av rapporter, böcker och statistiska meddelanden (SM) som getts ut som trycksak eller redovisats som PDF-dokument förvaras hos Kungliga biblioteket och levereras till Riksarkivet.

De slutliga registren som ligger till grund för statistiken över inkomster och skatter gallras inte utan långtidsarkiveras i enlighet med Riksarkivets bevarandebeslut RAMS 2007:64. I nuläget är årgångarna 1968-1997 av Inkomst- och taxeringsregistret långtidsarkiverade. Utöver dessa årgångar är också urvalsbaserade register för åren 1960-1966 långtidsarkiverade.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken är inte EU-reglerad.

F Historik

Statistiken avseende totalräknad inkomströrlighet för individer publicerades första gången i juni 2016, då för referensperioden 2000-2014.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Johan Lindberg
E-post	inkomststat@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Bilaga 1: Redovisningsgrupper

I bilagan behandlas några av de redovisningsgrupper som tas upp i avsnitt 1.2.4 *Redovisningsgrupper*.

Födelseland

Födelseland är grupperat till världsdelar eller dylikt i redovisningen. Grupperingen utgår från gällande indelning under referensperiodens avslutande år. I årets statistik är det således år 2017 som är styrande för grupperingen av födelseland.

Utbildningsnivå

Nivåklassificeringen är gjord enligt Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN).

Hushållstyp

Anger hushållets sammansättning och avser förhållandet den 31 december.

Sammanboende avser personer som är gifta/registrerade partner alternativt sambo. Med sambo avses personer som inte är gifta/registrerade partner men boende tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden. Av personer folkbokförda i samma fastighet och lägenhet med gemensamma barn bildas sambopar. För att bilda sambopar av personer utan gemensamma barn används en modell utifrån nedanstående kriterier:

- Personerna är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet.
- Personerna är minst 18 år.
- Personerna är av olika kön.
- Ålderskillnaden mellan personerna är mindre än 15 år.
- Personerna är inte nära släkt.
- Endast ett möjligt sambopar kan bildas inom hushållet.

Ensamstående med barn 0-19 år avser ensamstående med minst ett barn 0-19 år med en förälder-barn-relation till referenspersonen i hushållet samt i förekommande fall även personer 20 år eller äldre med en förälder-barn-relation till referenspersonen i hushållet. En förälder-barn-relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet.

Sammanboende med barn 0-19 år avser sammanboende med minst ett barn 0-19 år med en förälder-barn-relation till referenspersonen i hushållet samt i förekommande fall även personer 20 år eller äldre med en förälder-barn-relation till någon av referenspersonerna i hushållet. En förälder-barn-relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet.

Övriga hushåll avser hushåll som inte kan klassas som ensamstående eller sammanboende.

Sysselsättning

Sysselsättningen anger en persons huvudsakliga sysselsättning under undersökningsåret baserat på personens sammansättning av inkomster.

Förvärvsarbetande avser personer 20–64 år ej klassade som studerande vars löne- och företagarinkomst överstiger två basbelopp samt är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten.

Studerande avser personer 20–64 år vars inkomst av studiehjälp/studiemedel är större än ett kvarts basbelopp samt vars summerade löne- och företagarinkomst understiger 3,5 basbelopp.

Arbetslösa avser personer 20–64 år ej klassade som studerande vars inkomst av arbetsmarknadsstöd är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten.

Sjuka avser personer 20–64 år ej klassade som studerande vars ersättning i samband med sjukdom är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten. Inkluderar personer med sjuk- och aktivitetsersättning.

Pensionärer avser personer 20–64 år ej klassade som studerande vars inkomst av allmän pension, tjänstepension, privat pensionsförsäkring, arbetsskadelivränta och livränta är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten.

Föräldralediga avser personer 20–64 år ej klassade som studerande vars inkomst av föräldrapenning är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten.